

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

**HOTĂRĂREA NR. 277
din data de 06.07.2011**

Dosar nr.: 439/2010

Petiția nr.: 9735/02.12.2010

Petent: A P V

Reclamat: Ziarul „Atac la Persoană”, Ziarul „Telegraf Online”, „Ziarul Graiul Sălajului”, Ziarul „Atac de Bistrița”, T I .

Obiect: Expresii jignitoare în articole de presă în ce privește aspectul fizic cu referire la culoarea părului.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților.

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei:

I.1.1. A P V cu adresa de corespondență în

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamațiilor:

I.2.1. Ziarul „Atac la Persoană”, cu sediul în București, Str. Șapte Drumuri, Nr.39, Sector 3.

I.2.2. Ziarul „Telegraf Online”, cu sediul în Constanța, B-dul Mamaia, Nr.296, etaj II, județ Constanța.

I.2.3. „Ziarul Graiul Sălajului”, cu sediul în Zalău, B-dul Miahai Viteazu, nr. 14, județ Sălaj.

I.2.4. Ziarul „Atac de Bistrița”, cu sediul în Bistrița, Str. Alexandru Odobescu, Nr.3, județ Bistrița Năsăud.

I.2.5. T I, cu adresa de corespondența la Ziarul „Telegraf Online”, cu sediul în Constanța, B-dul Mamaia, Nr.296, etaj II, județ Constanța.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

1. *Petenta susține că nu este prima dată când este combătută în presă doar cu argumentul că este „specialista blondă”, sau „consiliera blondă”, fără a aduce niciun alt argument de fond în favoarea sau în defavoarea opiniilor pe care le susține public.*

III. Procedura de citare

1. Petenta a fost citată prin adresa nr. 9901/08.12.2010, reclamații au fost citați prin adresele 9908/08.12.2010, 9905/08.12.2010, 9906/08.12.2010, 9907/08.12.2010, 9909/08.12.2010.
2. La termenul de audieri din data de 13.01.2011 petenta a fost prezentă, reclamații au fost absenți, nu au emis un punct de vedere.

IV. Susținerile părților Susținerile petentei

1. *Petenta susține că nu este prima dată când este combătută în presă doar cu argumentul că este „specialista blondă”, sau „consiliera blondă”, fără a aduce niciun alt argument de fond în favoarea sau defavoarea opiniilor pe care le susține public.*
2. În opinia petentei este intolerabilă acțiunea celor care practică astfel de catalogări facile și discriminatorii. La fel de intolerabilă i se pare și nepăsarea celor din jur.
3. Petenta face referire la câteva expresii jignitoare din partea reclamațiilor la adresa petentei, cum ar fi: „**O altă specialistă blondă a PDL**”; „**A V**”; „**cea mai sexy femeie din politica românească**”; „**Eclusiv, Blonda lui S**”; „**a făcut nunta cu bodzguarzi**”; „**lată cu cine și-o trage consiliera lui B**”; „**Dictatura blondelor se extinde și în Guvernul B**”,

Susținerile părții reclamate

4.2.1. -

Motivele de fapt și de drept.

1. Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), reține, față de formularea prezentei cauze și față de susținerile din cadrul ședinței de audieri, faptul că petenta solicită, în virtutea atribuțiilor conferite de către O.G. nr.137/2000, republicată, exprimarea unui punct de vedere / a unei opinii de specialitate, față de comportamentul jurnaliștilor din presa scrisă din România, relativ la condiția femeii pe scena politicii românești.
2. Din modalitatea în care este formulată plângerea și din susținerile petentei s-ar putea înțelege că obiectul plângerii vizează sine qua non situația corelativă modalității în care mass media relatează despre aspecte și evenimente în legătura cu persoane ce exercită funcții publice sau în calitate de persoană privată, modalitate ce produce însă efecte erga omnes, în mod special față de categoria femeilor din România.
3. Potrivit art. 16 din O.G. nr. 137/2000, republicată „Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată **garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării**, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte”. De asemenea, potrivit art. 19 (1) În vederea combaterii faptelor de discriminare, Consiliul își exercită atribuțiile în următoarele domenii: a)

prevenirea faptelor de discriminare; b) *medierea faptelor de discriminare*; c) investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare; d) monitorizarea cazurilor de discriminare; e) acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării”.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție, în Decizia civilă nr. 1960 din 15 mai 2008, a arătat că „din economia și interpretarea literală și logico-juridică a dispozițiilor ... din O.G. nr. 137/2000, republicată, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, rezultă că noțiunea de „discriminare” nu presupune întotdeauna și existența unei fapte contravenționale, răspunderea contravențională intervenind doar atunci când sunt îndeplinite toate condițiile legale generale și speciale pentru constatarea contravenției și aplicarea sancțiunii. De altfel chiar din titlul Ordonanței, menționat mai sus, rezultă că scopul acesteia este și de prevenire a formelor de discriminare nu numai de sancționare a acestora, nefăcându-se referire expresă la termenul de „contravenție”, prevenirea putând fi făcută și prin alte modalități decât prin aplicarea unei sancțiuni în cadrul răspunderii contravenționale.

5. Dintr-o asemenea perspectivă, Colegiul este de opinie că, lato sensu, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării are atribuții de natură a justifica formularea unor puncte de vedere, opinii sau recomandări, cu caracter de îndrumare, fără forță juridică obligatorie, circumscrise analizei principiului egalității și nediscriminării.

6. Față de aceste considerente și în raport de suținerile petentei exprimate cu ocazia auderilor în cadrul dosarului dedus soluționării, a rezultat că scopul acțiunii sale îl constituie apărarea unui interes public, anume protecția demnității personale prin raportare la criteriul de gen, în exercitarea libertății de exprimare a presei. Acesta acțiune a avut ca obiectiv tragerea unui semnal de alarmă cu privire la acele situații prin care femeile din România, în virtutea apartenenței de gen și a caracteristicilor personale, fac obiectul unor relatări de presă care se situează la limita dreptului la libertatea de exprimare și a dreptului la protecția demnității personale, de natură a interfera, potențial, cu principiul nediscriminării.

7. Situându-ne pe terenul unei opinii cu caracter de îndrumare, Colegiul Director reține că în cazul de față ne raportăm la libertatea de exprimare și corelativ la dreptul de a nu fi supus unui tratament discriminatoriu. Astfel se impun unele considerații.

8. Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca **scop sau ca efect** umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratănd pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

9. Pe de altă parte, **dreptul la libertatea de exprimare** este garantat în Constituția României, care prevede în art. 30 alin. (1) și (6) că “(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de

orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. Însa libertatea de exprimare, din perspectiva alin.1 al art. 30 trebuie coroborată cu alin.2 din art. 30 care prevede în mod expres că „(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

10. În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice - ratificat de România la 9.XII.1974 – prevede în art. 19 paragraful 3. că *“exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”*. Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare **nu este un drept absolut** și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

11. În cadrul sistemului instituțional regional de protecție a drepturilor omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: *“orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare”* însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: *“exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora.”*

12. Într-o formulă sintetică, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că **numai prin respectarea „îndatoririlor și responsabilităților” ce-i revin, presa își îndeplinește funcția esențială într-o societate democratică**, fără a depăși anumite limite, mai ales în privința reputației și drepturilor altor persoane, având misiunea de a comunica informații de interes public, în înțelesul dat acestei noțiuni în jursiprudența sa (vezi CEDH, 6 februarie 2001, Tammers c. Estonie, Recueil 2001-I, para.62, Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Comentariu pe articole, Vol.I Drepturi și Libertăți, Ed. All Beck, 2005).

13. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale**. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include **„nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență (de opinia publică) ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și

Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

14. În acest sens, *“Presa joacă un rol esențial într-o societate democratică. Deși nu trebuie să depășească, între alte limite, și pe aceea a protecției reputației altora, este de datoria presei să transmită informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes public.* (CEDO, 26 noiembrie 2001, cauza Observer și Guardian vs. United Kingdom, parag.59, cauza Bladet Tromso and Stensaas v. Norway, parag.59, 24 iunie 2004, cauza Von Hannover vs. Germany, parag.58). Obligației presei de a transmite astfel de informații și idei i se adaugă dreptul publicului de a le primi. Dacă nu ar fi așa, presa nu ar putea să-și îndeplinească rolul său vital de *‘câine de pază public’*. (CEDO, între altele, cauza Thorgeirson vs. Islanda, cauza Bladet Tromso and Stensaas vs. Norway, cauza Dichand and others v. Austria, cauza Prisma Press v. France).

15. Subiectul de interes public a fost definit în jurisprudența de contencios european drept orice *„chestiune care afectează viața comunității”* (CEDO, cauza Lingens vs. Austria). Interesul public nu se rezumă la chestiunile politice, ci le include și pe cele sociale sau de alt gen care privesc comunitatea. *„Nu există nici un precedent juridic pentru a distinge...între discuția politică și discuția asupra altor subiecte de interes public”* (Decizia CEDO, cauza Thorgeirson vs. Islanda). *„...A lipsi publicul de informații asupra funcționării serviciilor publice înseamnă a ignora un drept fundamental într-o democrație”* (Decizia CEDO, cauza Observer și Guardian vs. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord).

16. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care aceasta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discuții a chestiunilor de interes general, și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra. În acest sens, atunci când este pusă în discuție libertatea discursului *„politic”* înțeles în sensul cel mai larg, marja de apreciere a autorităților este foarte redusă.

17. În reținerea acestei marje de apreciere a autorităților cu privire la libertatea de exprimare sunt luate în considerare și elemente legate de calitatea specifică pe care o poate avea autorul discursului (ziarist, politician membru al opoziției, funcționar public etc) sau persoana lezată (politician, funcționar public, magistrat, persoană privată etc.) precum și mijlocul prin care a fost difuzat mesajul (presa scrisă, televiziune, radio etc.). Astfel, în cazul autorului care este ziarist sau politician membru al opoziției și care își exprimă ideile și opiniile cu privire la aspecte politice, politicieni, funcționari publici etc, marja de apreciere este restrânsă iar protecția libertății de exprimare este maximă. În cazul autorului, funcționar public sau persoană privată care își exprimă opinia sau ideile cu privire la aspecte ce privesc o altă persoană privată, marja de apreciere este întinsă și protecția libertății de exprimare este restrânsă.

18. Relativ la cele expuse mai sus, reținem că petenta depune ca și probatoriu, în susținerile pe care le face, o serie de articole de presă. Astfel, în articolul „**O altă specialistă blondă a PDL**”, publicat pe situl web **telegrafonline.ro**, petenta este denumită „*specialista specialistelor, marea expertă în probleme economice, ..., numai ea și pedeliștii săi fiind specialiști cu IQ ridicat*”, făcând referire la o declarație a petentei, în cadrul unei conferințe de presă, dată pe marginea discuțiilor prilejuite de împrumutul acordat României de către FMI.

19. Colegiul Director al CNCD consideră că titlul articolului de presă excede limitei libertății de exprimare, în sensul în care sunt formulate caracterizări ale petentei relativ la nivelul de *intelență al acesteia – specialistă blondă*, precum și la genul acesteia, indisolubil legate de anumite credințe populare ce privesc femeile blonde, în special cele din politică, față de faptul că presa trebuie să se limiteze, în spiritul libertății de exprimare, la a face referiri la aspectele personale în cadrul articolelor de presă.

20. Mergând mai departe, pe linia stabilită de către petentă în prezentarea articolelor de presă, publicația online a **ziarului Graiul Sălajului**, în data de 18 noiembrie 2010, publică articolul „**A. V , cea mai sexy femeie din politica românerască**”, semnat de P G Autorul articolului prezintă rezultatele unui sondaj de opinie, realizat de revista unica.ro, prin care a fost aleasă cea mai sexi femeie din politica românească.

21. Colegiul Director al CNCD este de opinie că prezentul articol de presă este unul obiectiv, care redă cu fidelitate rezultatele unui sondaj de opinie, realizat de o revistă de profil, unica.ro, fără a prezenta anume opinii sau păreri personale, în același timp fiind în concordanță cu principiul stabilit, pe cale jurisprudențială, de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care prevede disocierea de opiniile personale, ziaristii având obligația obiectivă de a informa.

22. În articolul „**Exclusiv: blonda lui S a făcut nuntă cu bodyguarzi**”, publicat de **inpolitics.ro**, în data de 15.09.2010, se face referire la *secretomania* ce a învăluit acest eveniment din viața personală a petentei, prezentând declarația petentei dată inpolitics, asupra acestui subiect.

23. Colegiul Director al CNCD consideră că titlul articolului de presă excede limitei libertății de exprimare, în sensul în care sunt formulate caracterizări ale petentei relativ la nivelul de *intelență al acesteia – blonda lui S*, indisolubil legate de anumite credințe populare ce privesc femeile blonde, în special cele din politică, față de faptul că presa trebuie să se limiteze, în spiritul libertății de exprimare, la a face referiri la aspectele personale ale persoanelor la care fac referire în cadrul articolelor de presă.

24. În data de 09 noiembrie 2010, pe situl **atacdebistrita.ro** și **ataclapersoana.ro**, este publicat articolul „**lată cu cine si-o trage consiliera lui B**”. Articolul în cauză relatează despre o posibilă relație între petentă și un deputat, în sensul în care aceștia ar pastra legătura prin intermediul unui „*cont obscur de hi5*”, astfel făcându-se relația dintre promovarea în anumite funcții ale petentei și posibila „*idilă*”.

25. Colegiul Director al CNCD consideră că articolul excede limitei libertății de exprimare, în sensul în care sunt formulate caracterizări ale petentei relativ la

nivelul de *inteligență al acesteia – fosta blondă a lui S* *blonda nebunatică*, precum și la genul acesteia, indisolubil legate de anumite credințe populare ce privesc femeile blonde, în special cele din politică, față de faptul că presa trebuie să se limiteze, în spiritul libertății de exprimare, la a face referiri la aspectele personale în cadrul articolelor de presă.

26. Deasemenea, odată cu celelalte probe depuse în prezenta cauză, petenta depune o copie a articolului de presă „**Dictatura blondelor se extinde și în Guvernul B**”, articol publicat pe situl web *newspad.ro*, în cadrul căruia se face o paralelă între „blondele” domnului Președinte al României și cele ale Premierului E B. Relativ la situația petentei, *newspad* relatează faptul că A M V „ultima achiziție blondă a premierului, ..., nu are studii de drept, ci de economie, și nu a mai lucrat până acum cu E B, ci cu T S pe vremea când acesta era consilier prezidențial. iar în 2007 i-a fost consilieră la Parlamentul European.”

27. Colegiul Director al CNCD consideră că articolul excede limitei libertății de exprimare, în sensul în care sunt formulate caracterizări ale petentei relativ la nivelul de *inteligență al acesteia – ultima achiziție blondă a premierului*, precum și la genul acesteia, indisolubil legate de anumite credințe populare ce privesc femeile blonde, în special cele din politică, față de faptul că presa trebuie să se limiteze, în spiritul libertății de exprimare, la a face referiri la aspectele personale ale persoanelor la care fac referire în cadrul articolelor de presă.

28. În data de 12.01.2010, pe situl web *subjectiv.ro*, este publicat articolul „**Eu înțeleg că A V e blondă, dar nici chiar așa**”, semnat de A M. Autorul prezintă parte din corespondența electronică primită pe adresa personală, de la petentă, sugerând faptul că petenta a „abuzat” de adresele de email, trimițând *spamuri* pe diferite subiecte, mesaje pe care autorul articolului susține că au fost *nedorite*, chiar răspunzând la unele dintre ele, solicitând să nu îi mai fie trimise pe viitor alte asemenea mesaje. Autorul articolului face referire la faptul că, petenta, a continuat să trimită asemenea mesaje, răspunzându-i chiar la unul dintre mesajele legate de solicitarea de a nu îi mai fi direcționate asemenea mesaje, făcând o paralelă între „*blonzimea*” părului și nivelul de *inteligență al acesteia*. Astfel, reținem afirmații de genul „*eu n-am cunoscut-o pe doamna în speță și nici n-am văzut-o decât la televizor, dar blonzimea, iertat fie-mi atributul, se plătește. eu trebuie să combat cu argumente un spam. Bună logică. Blondă dar bună. Eu înțeleg că-i blondă, da' cred că am fost destul de clar. Ba chiar mi-a și confirmat atunci când și-a cerut csuze. Sau poate-s eu mai blond ca ea? Nu de alta, dar știam că părul meu e șaten închis.*”

29. Colegiul Director al CNCD consideră că articolul excede limitei libertății de exprimare, în sensul în care sunt formulate caracterizări ale petentei relativ la nivelul de *inteligență al acesteia – e blondă, dar nici chiar așa, dar blonzimea, iertat fie-mi atributul, se plătește, Bună logică. Blondă dar bună, Eu înțeleg că-i blondă, Sau poate-s eu mai blond ca ea*, precum și la genul acesteia, indisolubil legate de anumite credințe populare ce privesc femeile blonde, în special cele din politică, față de faptul că presa trebuie să se limiteze, în spiritul libertății de

exprimare, la a face referiri la aspectele personale ale persoanelor la care fac referire în cadrul articolelor de presă.

30. Astfel, considerăm că se impune o **recomandare** generală, către presa din țară, în sensul în care trebuie avut în vedere exigențele pentru prevenirea oricăror posibile comportamente discriminatorii și promovarea unui limbaj non-discriminatoriu în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate pot fi interpretate ca depășind limita dreptului de a nu fi supus unui tratament nediscriminatoriu pe caracteristici fizice și de gen;
2. *Recomandare* generală, către presa din țară, în sensul în care trebuie avut în vedere exigențele pentru prevenirea oricăror posibile comportamente discriminatorii și promovarea unui limbaj non-discriminatoriu în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare;
3. Clasarea dosarului;
4. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;
5. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

DEZIDERIU GERGELY - Membru

HALLER ISTVAN - Membru

DRGOȘ TIBERIU NIȚĂ – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

IOANA POP – Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

VLAȘ CLAUDIA - Membru

Hotarare redactata de: Vasile Alexandru Vasile – Membru Colegiul Director
Vasile Daniel – Asistent Colegiul Director

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

